

Nederland kent sinds 1 februari 2005 de Onderzoeksraad voor Veiligheid. De Onderzoeks raad doet onafhankelijk onderzoek naar mogelijke oorzaken van rampen, ongevallen en incidenten zoals bijna-ongevallen op het gebied van lucht- en scheepvaart, rail- en wegvervoer, buisleidingen, defensie, industrie en handel, crisisbeheersing en hulpverlening, gezondheidszorg en natuur en milieu. Zo wordt de samenhang tussen verschillende gebeurtenissen sneller duidelijk en kunnen betere maatregelen worden genomen om deze voorvallen in de toekomst te voorkomen. De bevoegdheden van de Onderzoeksraad zijn wettelijk vastgelegd in de Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid.

De raad beslist zelf, vanuit de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid, welke voorvallen worden onderzocht en voert het onderzoek uit, onafhankelijk van politieke en maatschappelijke belangen. De Onderzoeksraad hoeft zich niet te beperken tot een enkel voorval, maar kan ook een reeks van voorvallen onderzoeken. In sommige gevallen is de raad verplicht onderzoek uit te voeren. Bijvoorbeeld bij ongevallen in de civiele en militaire luchtvaart, waarbij internationale regelingen van toepassing zijn.

Het is de bedoeling om zoveel mogelijk te leren van de voorvallen die de raad onderzoekt. Op grond van het onderzoek doet de raad aanbevelingen voor maatregelen die leiden tot een veiligere samenleving.

Wat onderzoekt de raad niet?

Verstoringen van de openbare orde, handhaving van de rechtsorde door bevoegde autoriteiten en het optreden van de krijgsmacht in oorlogssituaties maar ook bij vredesoperaties vallen buiten het onderzoeksveld van de Onderzoeksraad. De raad beperkt zich tot het opsporen van de achterliggende oorzaken van een voorval en wijst geen schuldigen aan. Vragen met betrekking tot schuld en/of aansprakelijkheid maken uitdrukkelijk geen deel uit van het onderzoek. In tegenstelling tot onderzoeken door Justitie kan door de raad verkregen informatie niet worden gebruikt in rechtsgedingen.

Bevoegdheden onderzoekers

Onderzoekers van de Onderzoeksraad voor Veiligheid hebben vergaande wettelijk geregelde bevoegdheden. In het kort komt dat erop neer dat de wet de onderzoekers zoveel mogelijk in staat stelt om de voor hen relevante informatie te verkrijgen. Zij mogen gebouwen betreden om informatie te verzamelen. Dat kan bijvoorbeeld gaan om radarbeelden, bandopnamen of getuigenverklaringen. Bovendien kunnen de onderzoekers eisen dat wrakstukken na een ongeval niet direct worden verwijderd. Wie dat vervolgens zonder toestemming wel doet, is strafbaar. De onderzoekers van de Onderzoeksraad kunnen zich altijd identificeren.

In de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid zijn de bevoegdheden van de onderzoekers als volgt geregeld:

Artikel 33

1. Bij de uitoefening van zijn taak draagt een onderzoeker een legitimatiebewijs bij zich, dat is uitgegeven door de raad.
2. Een onderzoeker toont zijn legitimatiebewijs desgevraagd aanstonds.
3. Het legitimatiebewijs bevat een foto van de onderzoeker en vermeldt in ieder geval zijn naam en hoedanigheid.

Artikel 34

Een onderzoeker maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.

Artikel 35

Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels gesteld worden voor de uitoefening van de aan een onderzoeker toekomende bevoegdheden.

Artikel 36

1. Een onderzoeker is bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, elke plaats te betreden, met inbegrip van het woongedeelte van een schip. Een woning niet aan boord van een schip wordt slechts betreden met toestemming van de bewoner.
2. Zo nodig verschaft hij zich toegang met behulp van de sterke arm.
3. Hij is bevoegd zich te doen vergezellen door personen die daartoe door hem zijn aangewezen.
4. De bevoegdheden, bedoeld in het eerste en derde lid, worden met betrekking tot terreinen en schepen in gebruik bij Onze Minister van Defensie, uitgeoefend in overeenstemming met Onze Minister van Defensie.

Artikel 37

Een onderzoeker is bevoegd inlichtingen te vorderen.

Artikel 38

1. Een onderzoeker is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden.
2. Hij is bevoegd van de gegevens en bescheiden kopieën te maken.
3. Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden, is hij bevoegd de gegevens en bescheiden voor dat doel korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs.

Artikel 39

1. Een onderzoeker is bevoegd zaken te onderzoeken, aan opneming te onderwerpen en daarvan monsters te nemen.
2. Hij is bevoegd daartoe verpakkingen te openen.
3. Indien het onderzoek, de opneming of de monsterneming niet ter plaatse kan geschieden, is hij bevoegd de zaken voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te

geven schriftelijk bewijs.

4. De genomen monsters worden voor zover mogelijk teruggegeven.

Artikel 40

1. Een ieder is verplicht aan een onderzoeker binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.

2. Onze Minister, Onze Minister van Defensie en Onze Minister van Justitie kunnen bij het verlenen van medewerking door henzelf of door onder hen ressorterende personen aangeven dat daarbij aangeduide informatie vertrouwelijk aan de raad wordt verstrekt. Het vertrouwelijk verstrekken van informatie aan de raad geschiedt met overeenkomstige toepassing van artikel 57. De vertrouwelijk verstrekte informatie wordt niet openbaar gemaakt.

3. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voorzover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit. Degenen voor wie een wettelijk voorschrift geldt dat verplicht tot geheimhouding behoudens voorzover enig ander wettelijk voorschrift tot bekendmaking of medewerking verplicht, kunnen eveneens hun medewerking weigeren indien daarvoor gewichtige redenen zijn.

Natuurlijk staat ook bij de onderzoekers het welzijn van mens en dier op de eerste plaats. Bij ongevallen gaat de hulpverlening vóór het onderzoek. Dat geldt ook voor het beperken van schade aan materiaal en milieu. Onderzoekers werken dan ook altijd nauw samen met hulpverleners, politie en justitie. Waar mogelijk ondersteunen de onderzoekers van politie en justitie het onderzoek van de Onderzoeksraad. Andersom zullen onderzoekers van de Onderzoeksraad geen informatie verstrekken aan politie en justitie wanneer deze informatie kan worden gebruikt om de verdachte of aansprakelijke op te sporen.

Onderzoeksraad voor Veiligheid

Adres	Postbus 95404 2509 CK Den Haag
telefoon	070 333 70 00
fax	070 333 70 78
e-mail	info@onderzoeksraad.nl